

Příprava na vyučování oboru Člověk a jeho svět s cíli v oblastech EV a čtenářství

Název učební jednotky (téma)	Stravitelnost hub pro člověka
Stručná anotace učební jednotky	Vyučovací jednotka je poslední hodinou věnovanou houbám. Žáci dělí houby na tři skupiny podle jejich požitelnosti pro člověka. Žáci pracují společně, v malých skupinách, ve dvojicích i samostatně. Žáci porovnávají své názory s informacemi v textu. Na závěr porovnají získané poznatky se vstupními, vyhodnotí, zda zůstaly některé otázky nezodpovězené.
Nutné předpoklady (Již osvojené znalosti a dovednosti žáků, které umožní, aby jednotka efektivně směřovala ke svým cílům).	<i>Poznámka: Tato učební jednotka navazuje na lekci Rozdíly mezi houbami a rostlinami, stavba těla a rozmnožování hub a na lekci Výživa hub.</i>
Časový rozsah učební jednotky	90 minut
Věk žáků (ročník)	3., 4. ročník

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zařazená průřezová témata (včetně čtenářství)	OSV	MKV	MV	VMEGS	VDO	EV	Čtenářství
						Ano	Ano
Vyučovací obor(y)	Člověk a jeho svět <i>Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (RVP):</i> Žák rozřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě.						
Dlouhodobé cíle (Klíčové kompetence, části profilu absolventa, části výchovné a vzdělávací strategie školy)	<i>Cíle vzdělávání</i> - Učební jednotka podněcuje žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů. - Učební jednotka rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat. <i>Klíčové kompetence</i> - Žák uvádí věci do souvislostí. - Žák samostatně řeší problémy. - Žák kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit. - Žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory. - Žák účinně spolupracuje ve skupině. - Žák přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy.						

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Cíle jednotlivých průřezových témat a čtenářství, které chci v dané učební jednotce naplnit	EV (DOV) • Žák uvede jednoduché příklady závislosti organismu na prostředí. • Žák vyhledává informace z odborné literatury a dalších informačních zdrojů. EV (RVP) • Žák si uvědomuje svou odpovědnost ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů. • Žák si uvědomuje potřebu ohleduplnosti ve vztahu k prostředí. Čtenářství • Žák vychází z dosavadních vědomostí a zkušeností, porovnává s nimi čtený text, propojuje text s tím, co už věděl dříve. • Žák čte různé typy textů různým způsobem.
Cíle učební jednotky	EV • Žák rozdělí zástupce známých druhů hub na jedlé, nejedlé a jedovaté. • Žák popíše, jak se má rozhodovat při sběru hub. Čtenářství • Žák se naučí vyhledávat v atlase. • Žák porovnává své zkušenosti s informacemi v textu. • Žák vizualizuje informace z naučného textu. • Žák se orientuje v atlase hub, naučí se používat rejstřík, obsah a značky pro jednotlivé druhy hub. • Žák dá získané naučené informace do souvislostí a využije je při psaní beletristického či básnického textu.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení (Z čeho učitel i žáci poznají, že bylo dosaženo cílů a jak to učitel i žáci budou hodnotit)	• Vyplněné pracovní listy dvojic k textu v čítance • Vyplněné pracovní listy jednotlivců • S využitím získaných informací zpracovaná báseň či povídka
Popis učební jednotky	1. Úvodní aktivita – opakování (10 min) Rozdáme žákům lístečky a požádáme je, aby napsali jednu otázku týkající se probraného učiva o houbách. Mohou využít svou paměť nebo poznámky v pracovních listech. Na svou otázku musí znát odpověď a musí psát čitelně, aby jeho otázku byli schopni přečíst i ostatní. Jakmile mají všichni svou otázku zapsanou, vydají se jako houbaři na procházku do lesa. Potkají-li jiného houbaře, pozdraví se a první druhému přečte svou otázku. Odpoví-li druhý houbař správně, vymění si role, nezná-li odpověď, snaží se mu první houbař návodnými otázkami napovědět, aby ke správné odpovědi dospěl. Poté si vymění role, otázku klade druhý prvnímu. Než se rozejdou, vymění si své lístečky s otázkami, takže do dalšího setkání s jiným houbařem již přichází s novou otázkou. 2. Rozdělení hub – čtení ve dvojici (35–40 min) Po skončení motivační a zároveň opakovací aktivity seznámíme žáky s tím, že dnes naše povídání o houbách uzavřeme. Rozdáme pracovní list pro dvojice a požádáme žáky, aby si nejdříve v tichosti každý pro sebe přečetli zadané otázky (Příloha A). V případě nejasností vysvětlí buď sami žáci, nebo my. Na tabuli zapíšeme postup následující práce, aby všichni věděli, jak mají postupovat. Ve dvojici poté žáci pracují cca 5–7 minut s vlastními zkušenostmi – domlouvají se a píší odpovědi na připravené otázky do prvního sloupce. V další části se věnují samostatnému tichému čtení textu v čítance (Příloha B). Zaměří se na informace, které budou podstatné pro zodpovězení daných otázek.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Na závěr spolu žáci ve dvojici diskutují, vyhledávají a zapisují odpovědi, které vycházejí z textu (cca 15–20 minut).

Pro dvojice, které budou hotové dříve, je na pracovním listu připraveno kreslení obrázku podle zadání.

Po skončení práce shrnou děti své pocity z plnění úkolů. Umožníme přečíst odpovědi dětí v prvním i druhém sloupečku. Postupujeme od poslední otázky k první.

3. Práce s atlasem (15 min)

V textu není jmenovaná skupina hub nejedlých – vyvodíme si ji s dětmi sami.

Na tabuli zapíšeme rozdělení na jednotlivé skupiny hub a dáme dětem úkol – jakými značkami byste označily houby jedlé, nejedlé a jedovaté – na malé lístečky děti nakreslí své návrhy, rozdělíme si je po dokončení práce do tří sloupečků na koberec pod názvy skupin.

Poté dětem rozdáme do skupin obrázky hub (Příloha C) – každé 4 obrázky z různých skupin. Nejdříve je necháme rozdělit je podle vlastní zkušenosti. Poté rozdáme skupinám atlasy – děti mají houby vyhledat a zkontrolovat, případně opravit vlastní rozdělení. Současně chceme, aby si poznamenaly, jakými značkami jsou v jejich atlase označeny skupiny hub.

Společně na koberci přiřazují skupiny své houby do jednotlivých skupin a seznámí ostatní se značkami pro skupiny hub. Diskutujeme nad případnými rozdíly mezi značkami z různých atlasů a o správnosti původního a vyhledaného rozdělení.

Následuje zápis do pracovního listu (Příloha D) – rozdělení do skupin a zakreslení značek.

4. Vlastní tvorba (20 min)

Vrátíme se k druhé a třetí otázce z původní tabulky. Děti si přečtou své původní myšlenky a informace zjištěné. Poté jim vysvětlíme úkol. Vymyslet a napsat báseň nebo povídku (Příloha D), ve které využijí jak svých myšlenek, tak získaných informací o druhé a třetí otázce.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

	5. Závěrečné shrnutí (10 min) Žáci se vrátí ke svým košíkům a pracují s nimi stejně jako v minulých hodinách.
Seznam příloh	Příloha A – Otázky ke čtení Příloha B – Text <i>Na houbách</i> Příloha C – Obrázky hub Příloha D – Dělení hub, vlastní tvorba Čítanka pro 3. roč. Nová škola, 176 s. ISBN 978-80-7289-144-3. http://www.naturfoto.cz
Autor lekce (realizátor učební jednotky), škola	Mgr. Kateřina Vrtišková ZŠ Vrané nad Vltavou U Školy 208, 252 46 Vrané nad Vltavou
Závěrečná sebereflexe učitele (následuje po odučení učební jednotky)	
Co se mi osvědčilo během vyučování (co fungovalo, mělo úspěch, z čeho jsem měl/a radost).	Naladění dětí na další část učiva o houbách pomocí úvodní opakovací aktivity. Zapsání jednotlivých kroků u druhého úkolu na tabuli. Zařazení úkolu pro rychlejší žáky na pracovním listu. Schopnost dětí pracovat s rejstříkem.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

S jakými problémy (obtížemi) jsem se během vyučování setkal/a.	Nepřesná a zavádějící formulace otázek při práci s textem. Příliš mnoho obrázků hub pro jednotlivé skupiny, zbytečně zdlouhavá práce. Malé množství atlasů hub, v některých chybějící vybrané druhy hub na obrázcích. Zařazení posledního úkolu – další houby kolem nás – už
Co bych příště udělal/a jinak (jak bych upravil/a tuto přípravu).	Prodloužit čas u 2. úkolu při zpracování odpovědí podle textu. Změnit formulaci původních otázek. Pozměnit strukturu úkolu s tříděním podle atlasu – nejdříve nechat děti nakreslit návrhy značek pro skupiny hub a poté rozdělit obrázky hub nejdříve podle vlastní zkušenosti a teprve poté kontrolovat podle atlasu. Každé skupině dát jen čtyři obrázky. Pro reflexi po četbě zařadit vlastní tvorbu. Původně plánovanou poslední část – další houby kolem nás, při které bychom se měli věnovat různým druhům plísní, kvasnicím, apod., – přesunout až do případné další hodiny.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pracovní list

Otázka	Odpovědi podle našich zkušeností	Odpovědi podle textu
Jaké znáte skupiny hub podle jejich stravitelnosti pro člověka?		
Jak se chováte v lese při sběru hub?		
Pro koho houby v lese rostou?		

Budete-li s posledním úkolem hotovi dříve, nakreslete do rámečku obrázek lesa co nejpřesněji podle popisu v čítance.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Text z Čítanky

NA HOUBÁCH

Les je zelený zázrak. Když prší, dokáže vypít víc vody než Široký z pohádky. Jen něco z toho si ponechá pro sebe a ostatní vodu poskytne lidem, zvířatům a rostlinám. Nikdo jiný to nedokáže.

V lese rostou jehličnaté a listnaté stromy. Jsou tam smrky, borovice, modříny, jedle, buky, duby, břízy, jeřáby, habry, jilmy. V lese rostou jahody, borůvky, maliny, ostružiny, keře, trávy, mechy, kapradiny a květiny. Žije tam spolu spousta zvířat, ptáků, brouků, plazů, žab a jiných živých tvorů, za kterými se někdy jistě vypravíte.

Koncem léta a na podzim se chodí do lesa na houby. Jednotlivé druhy hub nacházíme na různých místech. Pod dubem nejraději roste hřib dubový, pod smrkem hřib smrkový, pod břízou kozák březový. Jedlé houby sbíráme a jíme, na jedovaté se jen díváme, protože jejich jedy nás dokáží otrávit a usmrtit. Proto sbíráme jen takové houby, které dobře známe.

Houby v lese nerostou jen pro nás, ale živí také veverky, slimáky a myši. Na houbách si pochutnává také srnka a divočák.

(Sluníčko)

Obrázky hub

bedla vysoká

hřib žlučník

muchomůrka červená

hřib smrkový

špička páchnoucí

muchomůrka tygrovaná

klouzek obecný

muchomůrka zelená

